

IS KOUDWATERVREES VAN OUDERS TERECHT?

Concentratiescholen, waar problemen zich concentreren

Veel leerkrachten hebben in het tso en bso een lagere verwachting van de leerlingen. Ze leggen de lat dus minder hoog. © David Rozing/hh

BRUSSEL Op welke school uw kind les volgt, voorspelt veel beter wat het leert dan zijn of haar achtergrond. Tot die conclusie komen Leuvense onderzoekers na een analyse van de Pisa-test die Vlaamse leerlingen tussen 2003 en 2015 aflegden (DS 29 april). De leerlingen die naar een concentratieschool gaan, doen het slechter dan leerlingen die naar een 'bevoorrechte' school met veel kansrijke kinderen gaan.

1. Haal ik mijn kind beter weg van de concentratieschool?

De analyse die Ides Nicaise – de professor die de studie begeleidde samen met doctoraatsstudente Emilie Franck – heeft gemaakt, wijst erop dat het Vlaamse onderwijs sterk gesegregeerd is. Een lage sociaal-economische status, een andere thuistaal, 'lage' richtingen in het beroepsonderwijs: ze komen vaak samen op concentratiescholen.

Daarom zal het niet verbazen dat de leerlingen op concentratiescholen met voornamelijk bso-richtingen veel minder goed scoren op de Pisa-test dan kinderen die naar 'witte' colleges gaan en daar Latijn-Grieks studeren. Daar zitten bovengemiddeld veel kinderen die op veel vlakken de wind in de zeilen hebben. Maar dat zegt niets over de keuze waar individuele ouders en kinderen voor staan.

2. Is het onderwijs op concentratiescholen minder kwaliteitsvol?

Onderzoekers die zich al over die vraag hebben gebogen, zeggen: waarschijnlijk leren jongeren minder in een concentratieschool, maar niemand weet hoe erg het is. De nieuwe Leuvense analyse geeft daar geen antwoord op.

Ouder onderzoek voor de lagere school geeft een gemengd beeld: er zou op de langere termijn geen verschil in leerwinst zijn tussen concentratiescholen en niet-concentratiescholen (DS 20 november 2017). Ander onderzoek wees op het tegendeel. Er is bovendien een grote variatie: er zijn heel goede concentratiescholen en heel slechte.

Voor de secundaire school geldt hetzelfde: naar alle waarschijnlijkheid scoren jongeren minder

hoog in een concentratieschool dan in een niet-concentratieschool. De problemen versterken er elkaar. 'Leerlingen leren veel van elkaar', zegt Nicaise. 'Wanneer in een klas geen kansrijke leerlingen meer zitten, hebben de anderen niemand om zich aan te spiegelen en uitleg aan te vragen'. Veel leerkrachten hebben in het tso en bso een lagere verwachting van de leerlingen. Ze leggen de lat minder hoog. In scholen met veel kansarme scholieren, vaak het bso en tso, is het aantrekken van goeie leerkrachten moeilijk. Bovendien is het 'klasklimaat' minder gunstig door frustraties over het watervalstelsel of door de moeilijke thuissituatie. Dat allemaal maakt het waarschijnlijk dat leerlingen er minder opsteken.

3. Moeten concentratiescholen een betere sociale mix hebben?

Van een goede sociale mix is zowat iedereen voorstander. De vzw School in zicht – actief in Lokeren, Wetteren en Mechelen – helpt scholen daar een handje bij. De organisatie brengt ouders uit de middenklasse samen, die hun kinderen eventueel in een concentratieschool in hun buurt willen inschrijven. Vaak kennen de ouders de concentratiescholen in hun eigen wijk niet, gewoonweg omdat niemand in hun kennissenkring er zijn kind heeft ingeschreven en over zijn ervaringen kan vertellen.

Als ouders in groep via School in zicht de sprong wagen, verdwijnt de koudwatervrees. 'We begeleiden scholen ook om aantrekkelijker te worden voor de middenklasse', zegt projectverantwoordelijke An-Katrien Hanselaer. 'De voor- en naschoolse opvang moet bijvoorbeeld voldoende afgestemd zijn op tweeverdieners.'

De organisatie heeft door haar inspanningen al in heel wat scholen de sociale mix ten goede zien kantelen.

4. Bestaat er ook zo'n initiatief voor middelbare scholen?

Nee. Dimitri Meurrens is wel vragende partij. Meurrens is directeur van Instituut Maris Stella - Sint Agnes, een concentratieschool aan de Turnhoutsebaan in Borgerhout die voornamelijk bso-richtingen aanbiedt. 'Middenklasseouders willen niet dat hun kind een uitzondering is in zijn klas.'

'Maar wie hier komt kijken, ziet dat onze leerkrachten echt iets máken van elke les. Het is een veel grotere uitdaging om hier voor de klas te staan dan om les te geven voor twintig brave leerlingen in een college.' (sgy, mec)

https://www.standaard.be/cnt/dmf20190429_04364482?utm_source=standaard